

Schip De Rot uit 1887 blijkt eerste Friese skûtsje

Ruim duizend Friese skûtsjes zijn tussen 1887 en 1933 geregistreerd. Maar het eerste skûtsje is in Vierverlaten bij Hoogkerk gebouwd voor Rottevalle. Het vaart nog steeds als De Rot, zo staat te lezen in 'Van Ambulant tot Zwaluw', het nieuwste skûtsjeboek.

De Rot is in 1887 door scheepsbouwer Jacob Mulder in Vierverlaten voor twee Rottevalster kasteleins gebouwd. Het is van het type 'beurtscheepje', dat grote gelijkenis vertoont met houten voorgangers. Die werden 'kofke' genoemd, omdat ze ongeveer de vorm van een kofscheepje hebben.

Het schip werd door een van de redacteurs van het nieuwe boek, Jelmer Kuipers, ontdekt in Zwartsluis. Het is eigendom van R. de Haan uit Spaarndam. Het is extra bijzonder omdat Jacob Mulder een gewaardeerd leermeester was van de eerste generatie Friese scheepsbouwers in ijzer. Bijna dertig hellingbazen in Friesland hebben deze schepen gebouwd. Hier is dus een van de belangrijke momenten in de ontwikkeling van het Friese skûtsje en de Friese scheepsbouw blootgelegd.

'Van Ambulant tot Zwaluw' staat boordevol cijfers en namen, van schepen en schippers die sinds 1898 zijn geregistreerd in Sneek, Leeuwarden en Groningen. Per schip is het registratienummer, en lengte, breedte en tonnage aangegeven. De schepen werden 'roefschip' genoemd, hoewel het vrijwel altijd skûtsjes waren.

Jelmer Kuipers heeft samen met voorzitter mr. Koos Rademakers van de skûtsjestudieclub 'Foar de Neiteam' deze gegevens bij de Scheepsmeetingsdienst in Rotterdam overgeschreven. Kopiëren ging niet, vanwege de omvang en kwetsbaarheid van het archiefmateriaal. De originele stukken worden niet uitgeleend, en slechts bij uitzondering ter inzage gegeven.

Bij de verwerking van het materiaal is gebruik gemaakt van werfboeken en recent studiemateriaal om de gegevens waar mogelijk te completeren. Daardoor is nu van bijna achthonderd schepen bekend wie ze gebouwd hebben en van vele tientallen waar ze te vinden zijn.

De overzichten worden als excel-bestand ook op de site <http://www.skutsjehistorie.nl> gezet, zodat onderzoekers er verder mee kunnen werken. Het onderhoud van deze website wordt verzorgd door Fries historisch en letterkundig centrum 'Tresoar' in Leeuwarden, waar ook het SKS-archief is ondergebracht. Ook het IFKS-archief zal hier een plaats krijgen. Deze website is al een tijdje in ontwikkeling, maar donderdag 12 juli

vond de officiële overdracht aan Tresoar door de stichting 'Foar de Neiteam' plaats.

Het geïllustreerde boek 'Van Ambulant tot Zwaluw', met daarin uitleg over de techniek van het scheepsmeten, eigendomsverhoudingen en naamgeving, is vanaf 19 juli te koop. ISBN / EAN: 978-90-77948-18-7. Het kost € 15,- excl verzendkosten en is een uitgave van PENN Uitgeverij in Leeuwarden in samenwerking met 'Stichting Foar de Neiteam'.

Het is verkrijgbaar via de boekhandel en via de SdZ Lezersservice.

